

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้มีพระราชดำรัสพระราชทานแก่พสกนิกรชาวไทย ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา วันพุธที่ 4 ธันวาคม 2545 ว่า “ ..... ยาเสพติดนั้นมันก่อให้เกิดความเดือดร้อนหลายอย่าง โดยที่ไม่ได้ตั้งใจ ทั้งราชการ ตำรวจ โดยโรงพยาบาล โดยคน เอกชนต่างๆ เดือดร้อนหมดและสิ้นเปลือง คนทั่วประเทศก็สิ้นเปลือง แทนที่จะมีเงินทอง มีทุนมาสร้างบ้านเมืองให้สบาย ให้เจริญ มัวแต่ต้องมาปราบปรามยาเสพติด มัวแต่ต้องมาเสียเงินค่าดูแลรักษาทั้งผู้เสพยา ผู้เป็นคนเดือดร้อนอย่างนี้ก็เสียเงิน และเสียชื่อเสียง....” จากพระดำรัสแสดงให้เห็นถึงความห่วงใยที่มีต่อพสกนิกรชาวไทยในปัญหายาเสพติด ที่นับวันยิ่งมีการแพร่ระบาดรุนแรงเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาระดับโลก โดยเฉพาะในยุคสมัยแห่งการเจริญทางวัตถุ สำหรับประเทศไทยประสบกับปัญหายาเสพติดอย่างต่อเนื่องและมีมาช้านาน ตั้งแต่ปัญหาฝิ่นสมัยกรุงศรีอยุธยา จนกระทั่งในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ช่วงรัชกาลที่ 3 ถึงรัชกาลที่ 5 ก็มีวิกฤตการณ์เกี่ยวกับการค้า และการติดยา ต่อมาเฮโรอีนเริ่มมีการแพร่ระบาดครั้งแรกภายหลังรัฐบาลได้ยกเลิกโรงฝิ่น เมื่อปี 2503 และเริ่มพบการสังเคราะห์เฮโรอีนขึ้นอีกเมื่อมีการค้าและการเสพมากขึ้น ยาบ้าหรือสารกระตุ้นประสาทที่มีชื่อเรียกทางวิชาการว่า “เมทแอมเฟตามีน ไฮโดรคลอไรด์” พบการลักลอบผลิตเมื่อประมาณ 20 ปีที่ผ่านมา ซึ่งด้วยยาบ้านี้เองเป็นยาเสพติดที่มีพัฒนาการผลิต การค้า การแพร่ระบาด การเสพและผลกระทบต่อประเทศไทยอย่างรุนแรง และซับซ้อนอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน แต่อย่างไรก็ตาม ในระยะเวลาไม่กี่ปีที่ผ่านมา ยังมียาเสพติดที่แพร่ระบาดเฉพาะกลุ่ม เช่น เอ็กซ์ตาซี โคเคน เคตามีน อันมีกลุ่มการแพร่ระบาดในกลุ่มนักท่องเที่ยวสถานบันเทิงกลางคืนหรือที่เรียกกันว่า “Club Drug” ซึ่งเป็นกลุ่มยาตัวใหม่ที่รัฐบาลโดยสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง (สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2546) เนื่องจากลักษณะปัญหายาเสพติดมีการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงสถานะสภาพที่สลับซับซ้อนมากขึ้น ทั้งชนิดหรือประเภทของยาเสพติดที่มีรูปแบบการค้า การเสพ มีสาเหตุในการค้า/เสพ/ติด ตลอดจนวิธีการเสพที่แยบยลมากขึ้น ดังนั้น จึงพบว่าที่ผ่านมารัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับปัญหายาเสพติดให้เป็นปัญหาระดับชาติหลายครั้ง และทุกครั้งที่กำหนดปัญหายาเสพติดให้เป็นปัญหาสำคัญระดับชาติ จะมีการระดมวิธีการดำเนินงานตามมาตรการด้านป้องกัน ปราบปราม บำบัดและแก้ไขปัญหายาอย่างเข้มแข็งหลายครั้ง แต่กลับกลายเป็นตัวกระตุ้นทำให้ยาเสพติดมีการพัฒนาการเปลี่ยนรูปแบบไปรวดเร็วยิ่งขึ้น พัฒนาการของปัญหาเป็นหลักฐานที่เตือนให้ระลึกว่าการป้องกันแก้ไขซึ่งดูเหมือนมีผลสำเร็จนั้น ไม่สามารถควบคุมปัญหายาเสพติดได้ในระยะยาว รัฐบาลต้องดูแลปัญหายาเสพติดทั้งระบบ ไม่คาดหวังว่าจะสามารถกำจัดยาเสพติดให้หมดสิ้นลงไปได้ แต่น่าที่จะสามารถควบคุมให้อยู่ในระดับที่สร้างผลเสียหายต่อชุมชน และสังคมโดยส่วนรวมน้อยที่สุด มาตรการที่เน้นหนักด้านการ

ปราบปรามผู้ผลิตและผู้ค้า ได้รับการพิสูจน์จากประสบการณ์ในอดีตของประเทศต่าง ๆ ว่าไม่ได้ผลเท่าที่ควรทราบใดที่ยังมีความต้องการหรืออุปสงค์ของผู้เสพยาทั่วประเทศ และการติดยาเสพติดเป็นโรคนิดหนึ่งที่ไม่สามารถกวาดล้างให้ผู้ติดยาทุกคนหายขาดได้ ดังนั้นมาตรการป้องกัน (Prevention) การบำบัดรักษา (Treatment) และการลดผลกระทบจากการเสพติด (Harm Reduction) จึงเป็นมาตรการที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการปราบปราม และรัฐบาลควรมีแผนงานและโครงการที่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะดำเนินงานให้มาตรการต่าง ๆ สัมฤทธิ์ผล (มานพ คณะโต, 2546) การที่ยาเสพติดระบาดแพร่หลายไปทุกแห่งหน ทุกโรงเรียน ดังปรากฏในการสำรวจข้อมูลการระบาดของยาเสพติดในกลุ่มนักเรียนและนักศึกษาทั่วประเทศโดย สำนักงาน ป.ป.ส. ร่วมกับสำนักวิจัยเอแบค – เคเอสซีอินเตอร์เน็ตโพลล์ ในช่วงกลางปี พ.ศ. 2542 พบว่า นักเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จนถึงระดับปริญญาตรี มีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติดในฐานะผู้เสพ ผู้ติดยาและผู้ค้าสูงถึง 663,290 คน หรือคิดเป็นอัตราร้อยละ 12.36 โดยมียาเสพติดที่ระบาดรุนแรงได้แก่ ยาบ้า (Amphetamine) สารระเหยและกัญชา กลุ่มนักเรียนที่มีอัตราการระบาดสูงสุดได้แก่ นักเรียนระดับ ปวช. , มัธยมปลาย และ ปวส. และจากการศึกษาข้อมูลสถิติการขึ้นทะเบียนและการให้บริการบำบัดของสถานบริการต่างๆ ทั้งประเทศ พบว่าจำนวนผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติดมีปริมาณการเข้ารับการบำบัดเพิ่มมากขึ้นทุกปี คือ ปี 2544 จำนวน 2.6 ล้านคน ปี 2545 จำนวน 3.0 ล้านคน ปี 2546 จำนวน 3.8 ล้านคน (สถาบันวิจัยฯ, 2546) และพบว่าจำนวนผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่ยังไม่เข้าสู่ระบบการบำบัด กลุ่มที่เข้ารับการบำบัดแล้วได้หันไปเสพยาอีก จำนวนเท่าไรยังไม่มีตัวเลขที่ยืนยันชัดเจน และกลุ่มผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติดที่ยังไม่เข้ารายงานตัวต่อทางราชการ หรือผู้ที่ยังแอบแฝงตัวอยู่ในสังคมอีกจำนวนเท่าไร ยังไม่ทราบชัดเจน เปรียบเสมือนดังภูเขาน้ำแข็ง ยังไม่มีผลงานวิชาการที่ศึกษาและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และทันสมัย สามารถพยากรณ์สถานการณ์ได้

ดังนั้นรัฐบาลและทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องระดมความร่วมมือ และจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอในการแก้ไขปัญหา นับตั้งแต่ช่วงแผนพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545 - 2549 รัฐบาลได้กำหนดนโยบายยุทธศาสตร์และแผนงานขึ้นใหม่ แผนงานแก้ไขปัญหามีการพัฒนาให้มีความเข้มแข็งมากขึ้นตามลำดับ พบว่าการดำเนินงานในระยะต้นปี 2546 เป็นระยะที่มีมาตรการดำเนินงานที่ชัดเจน จากการประกาศสงครามขั้นแตกหักเพื่อการต่อสู้เอาชนะยาเสพติดของรัฐบาลยุคปัจจุบันตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2546 เป็นต้นมา ส่งผลให้ทุกฝ่ายเกิดการดำเนินงานอย่างจริงจัง จนกระทบต่อรูปแบบและโครงสร้าง เครือข่ายของผู้ค้ายาเสพติด กลุ่มผู้เสพและผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ทำให้มีผู้ค้า ผู้เสพเข้ามารายงานตัวทางราชการจำนวนมาก และได้กำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โดยดำเนินการทั้งด้านการปราบปราม ป้องกัน และบำบัดฟื้นฟูในทุกพื้นที่อย่างเข้มข้น รัฐบาลได้กำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเพื่อรักษาภาพการควบคุมปัญหาเสพติด และเสริมสร้างความเข้มแข็งของการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้ยั่งยืน โดยได้ประกาศสงครามเอาชนะยาเสพติดถึง 2 ครั้ง ภายใต้การปฏิบัติการรวมพลังกวาดล้างยาเสพติดมาแล้ว 4 ครั้ง (สำนักงาน ป.ป.ส., 2548) แต่เมื่อศึกษาข้อมูลผลของการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลที่ผ่านมา พบว่ามีทั้งส่วนที่การดำเนินสัมฤทธิ์ผลตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ มีทั้งส่วนที่ประสบกับปัญหาอุปสรรคและผลกระทบจากการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลต่อผู้ที่เข้ารายงานตัวกับทางราชการ ทั้งในฐานะเป็นผู้ค้า ผู้เสพ และผู้เกี่ยวข้อง ตลอดจนถึงครอบครัวของผู้รายงานตัว ชุมชนที่เขายู่อาศัย

ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้นเป็นตัวชี้วัดการดำเนินงานได้อย่างดีเยี่ยม แต่ยังไม่มีการศึกษากันอย่างแพร่หลายทั้งในระดับพื้นที่และระดับที่สูงกว่า

จังหวัดขอนแก่นเป็นพื้นที่หนึ่งที่ประสบกับปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด เนื่องจากเป็นเมืองหลักของภาคอีสานเป็นศูนย์กลางการคมนาคมที่สะดวกและเชื่อมติดต่อกับหลายพื้นที่ เป็นจังหวัดที่มีประชาชนเข้ามาอาศัยอย่างหนาแน่น โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนที่มาจากหลากหลายพื้นที่เพื่อเข้ามาศึกษาในสถาบันการศึกษาที่มีอยู่มากมาย เป็นเรื่องปกติที่เมื่อมีกลุ่มผู้บริโภครวมกลุ่มเป็นที่ยอมรับของกลุ่มผู้ค้าที่จะใช้ยุทธวิธีต่างๆเพื่อให้ได้จำหน่ายสินค้าไม่ว่าจะเป็นสินค้าที่ถูกกฎหมายและสินค้าที่ผิดกฎหมาย เช่น ยาเสพติด จึงส่งผลให้มีการระบาดของยาเสพติดในจังหวัดขอนแก่น ซึ่งจะพบได้จากสถิติการจับกุมคดียาเสพติดจากปี 2542 จำนวน 2618 คดี ปี 2543 จำนวน 2308 คดี ปี 2544 จำนวน 1979 คดี ปี 2545 จำนวน 2255 คดี และพบว่ามีการจับกุมลดลงเมื่อปี 2546 มีเพียง 1071 คดี ทั้งนี้เนื่องจากรัฐบาลประกาศสงครามกับยาเสพติด และมีผู้เกี่ยวข้องที่เป็นผู้ค้ารายสำคัญ 897 รายถูกดำเนินคดี ผู้ค้ารายย่อยเข้ารายงานตัวต่อทางราชการ 1,903 ราย ผู้เสพ 4,620 ราย ที่นำมาอบรมและบำบัดแล้วส่งคืนผู้สังคม เพื่อให้ชุมชนร่วมสอดส่องดูแลต่อไป (ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดขอนแก่น, 2548)

จากประสบการณ์การระบาดของยาบ้าในอดีต ไม่ว่าจะเป็นในประเทศสหรัฐอเมริกาหรือประเทศญี่ปุ่น การแก้ไขปัญหาการระบาดของยาบ้า โดยการดำเนินงานของภาครัฐฝ่ายเดียวนั้นไม่เพียงพอที่จะทำให้ปัญหาหายสาบสูญหมดสิ้นไปได้ จำเป็นต้องระดมความร่วมมือทั้งจากภาคเอกชน องค์กรต่างๆ ในท้องถิ่นและประชาชนทั่วประเทศที่จะรณรงค์ต่อต้านและร่วมกันแก้ไขปัญหาการระบาดของยาเสพติด ในชุมชนและในครอบครัวของตนให้หมดไป เพราะปัญหาหายสาบสูญเป็นปัญหาสังคมที่ส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจ ความสงบสุข บั่นทอนสุขภาพแก่ผู้ที่เสพก่อนให้เกิดความเดือดร้อนต่อครอบครัวและชุมชนที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติด เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาชุมชนหรือสังคมให้เจริญรุ่งเรือง ดังนั้นรัฐบาลจึงได้ประกาศเป็นวาระแห่งชาติที่ต้องต่อสู้เพื่อเอาชนะปัญหาหายสาบสูญ แต่การจะชนะได้นั้นจุดแตกหักสำคัญอยู่ที่ชุมชน กล่าวคือถ้าหากชุมชนให้ความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ย่อมสามารถทำให้ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติดได้ แต่การที่ชุมชน จะก้าวไปสู่จุดที่มุ่งหวังได้นั้นจะทำโดยลำพังคงเป็นไปไม่ได้ยาก จำต้องอาศัยการสนับสนุนหรือการมีส่วนร่วมจากองค์กรอื่น เนื่องจากการมีส่วนร่วมของบุคคลหรือองค์กรนั้นประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญคือการค้นหาปัญหาและสาเหตุ การตัดสินใจ การดำเนินการ การประเมินผล และการรับผลประโยชน์ โคนเฮนและอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff, 1984) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดย่อมเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของนโยบายรัฐบาลในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ได้อย่างยั่งยืนที่แท้จริง ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรที่มีความสำคัญในระดับตำบลและถือว่ามีวามใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด เพราะเป็นศูนย์รวมของกลุ่มบุคคลที่ประชาชนเลือกเข้ามาเป็นตัวแทนของพวกเขา ย่อมรู้ปัญหาความต้องการและแนวทางแก้ไขปัญหายาเสพติดและปัญหาอื่นของท้องถิ่นได้ดีที่สุด จึงเป็นหน่วยงานที่ได้รับการคาดหวังว่าจะเป็นแกนนำในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 66 คือ องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้าน

เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งปัญหาสุขภาพจิตจัดว่าเป็นปัญหาสังคมที่ส่งผลกระทบต่อสภาวะสุขภาพของผู้เสียหาย ผู้ติดยา หรือผู้เกี่ยวข้อง เกิดผลเสียต่อระบบเศรษฐกิจของชุมชน และประเทศ ดังนั้นหน้าที่ในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาสุขภาพจิตจึงเป็นภารกิจและเป้าหมายของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่จะต้องปฏิบัติตาม บทบาทหน้าที่ให้สมบูรณ์ ด้วยการนำศักยภาพที่เป็นปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยการสนับสนุนจาก องค์การอื่น ได้แก่ การสนับสนุนด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ การบริหารจัดการ(ทองหล่อ เดชไทย, 2545) ตลอดจนการบริหารเวลาหรือใช้เวลาอย่างมีคุณค่าในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิต (เอกชัย กี่สุขพันธ์, 2538) เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาย่างจริงจังตรงตามความต้องการของประชาชนและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนใน พื้นที่อย่างแท้จริง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตตามยุทธศาสตร์หลักสี่ด้านคือ ยุทธศาสตร์การควบคุมตัวยาและผู้ค้ายาเสพติด (Supply) ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด (Demand) ยุทธศาสตร์การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไป เกี่ยวข้องกับยาเสพติด (Potential Demand) และยุทธศาสตร์บริหารจัดการอย่างบูรณาการ ในปฏิบัติการพลังแผ่นดิน ขจัดสิ้นยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส., 2548) เพื่อจะได้ทราบถึงปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหายาเสพติดของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการนำข้อมูลไป ประยุกต์ใช้ในการกำหนดเป็นแผนหรือยุทธศาสตร์หลักในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิต ในอนาคต ซึ่ง ภาครัฐยังคงคาดหวังว่างานวิชาการ / วิจัย จะเข้ามามีส่วนสำคัญ คือการช่วยเหลือสนับสนุน การดำเนินงานของ รัฐบาล ทั้งด้านการตัดสินใจ การบริหารจัดการ ด้านนโยบาย แผนงาน รวมทั้งการแก้ไขปัญหเฉพาะเรื่องต่างๆ ทั้งนี้ ความสำคัญหรือคุณค่าของงานวิจัยจะใช้ประโยชน์ได้ในช่วงระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น หมายความว่าความรวดเร็ว และ ทันกาลสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ก่อนปัญหาจะเปลี่ยนรูปแบบนั่นเอง ซึ่งนอกจากทันกาลแล้วงานวิจัยที่สามารถ พยากรณ์แนวโน้มที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้ ก็มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเช่นเดียวกัน

1.2 คำถามในการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหาร ส่วนตำบล ในจังหวัดขอนแก่น เป็นอย่างไร
2. ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากองค์กร ปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อการ มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัด ขอนแก่น

1.6.3 การแก้ไขปัญหาเสพติด หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติด อาจจัดโดยส่วนราชการอื่น และให้องค์กรบริหารส่วนตำบลเข้าร่วม ได้แก่ กิจกรรมการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเสพติด ด้านการเผยแพร่ข่าวสาร ความรู้เรื่องยาเสพติด การจัดกิจกรรมหรือโครงการขององค์กรบริหารส่วนตำบลเองเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดและสนองตอบนโยบายของรัฐบาล ตลอดจนการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐทั้งด้านการปราบปราม การบำบัดรักษาผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดและการช่วยเหลือด้านประกอบอาชีพให้มีรายได้ที่เหมาะสมสามารถดำรงชีพอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

1.6.4 ปัจจัย หมายถึง ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยด้านการสนับสนุนจากองค์กรของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดขอนแก่น

1.6.5 ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล หมายถึง ข้อมูลทั่วไปของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดขอนแก่น ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน อาชีพ รายได้

1.6.6 ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากองค์กร หมายถึง ปัจจัยที่องค์กรให้การสนับสนุนและเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานการแก้ไขปัญหาเสพติดให้สำเร็จ ได้แก่

- ด้านบุคลากร หมายถึง การบริหารด้านบุคลากรในการดำเนินการแก้ไขปัญหาเสพติดได้แก่ การจัดสรรจำนวนบุคลากรให้ได้รับมอบหมายในการดำเนินการแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างเหมาะสม มีความเพียงพอ และการพัฒนาศักยภาพการทำงาน เพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินการแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่

- ด้านงบประมาณ หมายถึง การจัดการด้านงบประมาณในการดำเนินการแก้ไขปัญหาเสพติดได้แก่ การจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ดำเนินกิจกรรม ความเพียงพอ และกฎระเบียบในการควบคุมการเบิกจ่ายใช้งบประมาณเพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินการแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่

- ด้านวัสดุอุปกรณ์ หมายถึง การจัดการด้านพัสดุ ครุภัณฑ์ขององค์กรในการดำเนินการแก้ไขปัญหาเสพติดได้แก่ ความเพียงพอ คุณภาพ ในการจัดหาสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ และการควบคุมการใช้งาน การดูแลบำรุงรักษา เพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินการแก้ไขปัญหาเสพติด

- ด้านการบริหารจัดการ หมายถึง การใช้กระบวนการทางด้านบริหารในการจัดการระบบงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อที่จะให้การดำเนินงานแก้ไขปัญหาเสพติดบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยใช้หลักการบริหารของ เฮนรี ฟาโยล์ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ การวางแผน การจัดองค์การ การบังคับบัญชาสั่งการ การประสานงาน และการควบคุม

- ด้านการใช้เวลา หมายถึง การบริหารเวลาในการดำเนินการแก้ไขปัญหาเสพติด ได้แก่ การวางแผนการใช้เวลา การจัดสรรเวลา การจัดลำดับกิจกรรมการทำงานให้เหมาะสมกับระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการแก้ไขปัญหาเสพติด

1.6.7 องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542 (ประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล)

1.6.8 คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง คณะกรรมการบริหารงานและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนให้เป็นตัวแทนจากหมู่บ้านละ 2 คน และเข้ามาทำหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542

1.6.9 การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด หมายถึง การที่คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุตามกรอบยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดดังต่อไปนี้ เริ่มจากการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมดำเนินการตามแผนการปฏิบัติงานที่จัดทำไว้ ร่วมในการติดตามประเมินผล และการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ตามลักษณะและขั้นตอนการมีส่วนร่วมของโคเฮนและอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff, 1984) ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดบรรลุผลตามยุทธศาสตร์หลักสี่ด้านคือ ยุทธศาสตร์การควบคุมตัวยาและผู้ค้ายาเสพติด(Supply) ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด (Demand) ยุทธศาสตร์การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด(Potential Demand) และยุทธศาสตร์บริหารจัดการอย่างบูรณาการในปฏิบัติการพลังแผ่นดินขจัดสิ้นยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส. , 2548) เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงการปฏิบัติงานป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในโอกาสต่อไป

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในจังหวัดขอนแก่นต่อไป
2. เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารประกอบการตัดสินใจในการดำเนินการ ป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบล ต่อไป